

Inleiding

van de Lochemse Canon,

samengesteld onder verantwoordelijkheid van
het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem en
de Oudheidkundige Vereniging 'de Elf Marken'

Zoals een mens wordt gevormd door ervaringen en herinneringen, zo krijgt een plaats reliëf door de dingen die zich er hebben afgespeeld. Dat geldt voor een heel specifieke plaats, zoals de Spitholderbrug of landgoed Verwolde, dat geldt voor een 'plaats' in de betekenis van een woonkern, zoals Epse of Zwiep, en dat geldt ook als we met 'plaats' een hele gemeente, zoals Lochem, bedoelen. Wie weet wat een mens heeft meegemaakt en wie weet wat in het verleden op of in een bepaalde plaats is gebeurd kijkt met een andere, zowel scherpere als mildere, blik naar gebeurtenissen van vandaag.

Deze 'canon' van Lochem geeft via 35 'vensters' een blik op de belangrijkste personen, locaties en gebeurtenissen uit de geschiedenis van de gemeente Lochem.

Geografie en omgeving zijn natuurlijk van groot belang voor de ontwikkeling van een plaats. Stuwwallen uit de ijstijd vormden het landschap, rivieren vormden zowel grens als verbindingsweg. Veel van wat Lochem meemaakte was onderdeel van de geschiedenis van het graafschap Zutphen – 'de Graafschap' – , waarvan het de noordelijke uithoek vormt.

Zo zijn grafheuvels, oude rechtspraak en de marken, zoals in deze canon behandeld, niet uniek voor Lochem; de genoemde namen en voorbeelden natuurlijk wel.

Sommige gebeurtenissen hadden typisch te maken met de kleine stad Lochem, zoals de belegering in de zestiende eeuw of de oprichting van schouwburg en ziekenhuis in de negentiende eeuw. Op het land vonden weer andere ontwikkelingen plaats, zoals het ontstaan van havezaten en landgoederen of de opkomst en fusies van de agrarische coöperaties.

Het Graafschap Zutphen in 1634 door Claes Janszoon Visscher (1586 –1652). In het uiterste

In de loop van de eeuwen is te zien hoe Lochem niet alleen onderdeel is van Graafschap en Gelre, maar ook van Nederland en Europa. Als in deze canon het openbaar vervoer, de werkverschaffing en de plaatselijke oorlogshandelingen wordt beschreven dan passen die thema's naadloos in de canon voor Nederland, ook al zijn de voorbeelden Lochems. De genoemde beeldend kunstenaars en muzikanten zijn niet alleen typisch Lochems, maar ook (inter)nationaal bekend.

De rode draad door deze canon is dan ook de vergroting van schaal en horizon. De Lochemse burger overziet een steeds groter deel van de aardbol als zijn leefwereld. En dan ontstaat vaak weer, misschien als tegenwicht, grotere belangstelling voor de wereld naast de deur.